

The operating environment for small enterprises in Ukraine is highly unstable and unpredictable. As a result, external instability can cause significant losses or even bankruptcy for these enterprises. Unfortunately, small enterprises have limited opportunities to defend their interests in state authorities and local governments, which creates unequal conditions for economic activity. Moreover, small enterprises frequently face problems related to taxation, regulatory, and administrative barriers in management bodies of executive power and local self-government. These issues are often challenging to overcome and considerably complicate their operations. Small businesses must continuously compete for survival and are compelled to adapt and develop in response to current market conditions.

At the present stage, it is possible to identify priority areas for starting a small business. There are the next [3, p. 581]:

- opening an online store has advantages, including small investments and a quick payback period;
- organizing a food delivery service is a promising business as office workers prefer to order lunch at their workplace to save time visiting a restaurant;
- a franchise business offers the advantage of a quick start, proven methods for organizing work, and attracting customers;
- educational courses relevant to the dynamic labor market require qualified personnel.

The effective functioning of small businesses and optimal conditions for their development should become a government priority, as the economic and social development of Ukraine depends on it.

Literature:

1. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 03 вересн. 2023 р. № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text> (дата звернення: 17.01.2023).

2. Козак А. Р., Гевлич Л. Л. Роль та місце малого бізнесу в економіці України та світу. URL: <https://cutt.ly/GwKnJUc6> (дата звернення: 17.01.2023).

3. Лозовський О.М., Яремко А.О. Основні тенденції розвитку малого бізнесу в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Випуск 13. С. 578 – 582.

ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Д. С. СІМОНОВ, аспірант
Університет імені Альфреда Нобеля

У 1980-х роках виникла активна дискусія щодо екорозвитку та необхідності розвитку, який не завдає шкоди природі. "Всесвітня стратегія охорони природи" (ВСОП), ухвалена у 1980 році за ініціативою ЮНЕП, Міжнародного союзу охорони природи (МСОП) і Всесвітнього фонду дикої природи, вперше визначила концепцію стійкого розвитку на міжнародному рівні. Друге видання ВСОП, "Турбота про планету Земля — Стратегія стійкого

життя", з'явилося у жовтні 1991 року, і в ньому відзначено, що розвиток має ґрунтуватися на збереженні живої природи, захисті структури, функцій і різноманітності природних систем Землі, від яких залежать біологічні види. Основними принципами є збереження систем життєзабезпечення, підтримка біорізноманітності та стійке використання поновлюваних ресурсів, що визначається як обов'язковий етап для досягнення стійкого розвитку. Паралельно з цим почали з'являтися дослідження з екологічної безпеки як невід'ємної складової національної і глобальної безпеки [1].

Початок ХХІ ст. характеризувався істотним погіршенням стану довкілля та виникненням додаткових екологічних проблем, саме ці причини зумовлюють появу і розвиток концепції сталого розвитку. Ідеї сталого розвитку були офіційно проголошені на Міжнародній конференції з довкілля і розвитку в Ріо-де-Жанейро. Термін «сталий розвиток» в рамках прийняття «Порядку денного на ХХІ століття» визначався як «розвиток, що задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [2].

Концепція розвивалась і вдосконалювалася протягом останніх 35 років. Основні аспекти цієї концепції включають економічну стійкість, соціальну стійкість та екологічну стійкість. Загальна ідея полягає в тому, щоб забезпечити розвиток, який задовольняє потреби сучасного суспільства, не зашкоджуючи можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Концепція сталого розвитку ґрунтується на п'яти принципах.

1. За умови екологізації економіки й суспільного життя людство може надати розвитку суспільства сталого характеру, що відповідає потребам людей сучасного й майбутніх поколінь (принцип екологізації).

2. Обмеження, що існують у галузі експлуатації природних ресурсів, пов'язані із сучасним рівнем техніки і соціальної організації, а також із здатністю біосфери до самовідновлення (принцип еко ресурсної ємності).

3. Необхідно задовольнити елементарні потреби всіх людей і всім надати можливість реалізувати свої надії на благополучне життя (принцип соціальної рівноправності).

4. Необхідно співвідносити споживання з екологічними можливостями планети, зокрема щодо використання енергії (принцип сталого споживання та виробництва).

5. Розвиток людства й природи має відбуватися в їхній постійній взаємодії (принцип ко еволюції) [3].

Перехід глобальної спільноти до моделі сталого розвитку є складним і тривалим процесом. Труднощі виникають, з одного боку, внаслідок протиріччя сучасного розвитку глобальної системи, таких як нерівність між Півднем і Північчю, регіональні конфлікти, що перешкоджають повній реалізації відповідної стратегії. З іншого боку, динаміка світових процесів ускладнює визначення тенденцій, які можуть суттєво вплинути на глобальну ситуацію у найближчому майбутньому. Ці протиріччя постійно призводять до виникнення військових конфліктів, загроз мирові та стабільності, масових порушень прав людини, руйнування навколишнього середовища, зростання злиднів і інших

негативних явищ. Все це наочно демонструє неефективність сучасної світової системи. Глобальні проблеми, вирішення яких виходить за межі компетенції національних урядів, набувають все більшого значення у світових процесах. У таких умовах традиційні політичні, інституційні та адміністративні системи стають неспроможними адекватно та ефективно реагувати на зміни в глобальній ситуації.

Ідея сталого розвитку залишається на сьогоднішній день скоріш ідеологією, ніж завершеним теоретико-концептуальним напрацюванням. Її порівнюють з "філософським каменем", який в історії наукової думки був найсуттєвішим стимулом наукового та соціокультурного розвитку цивілізації. Таким чином, можливо, що феномен сталого розвитку в майбутньому зможе відіграти вирішальне значення, принаймні в подібному сенсі [4].

З вище написаного можна зробити кілька важливих висновків. По-перше, відзначається постійний розвиток і трансформація цієї концепції протягом часу. Починаючи з початкових розглядів екологічних аспектів розвитку, вона поступово розширилася, включаючи економічні та соціальні виміри.

Другий важливий висновок полягає в тому, що у зв'язку з глобалізацією та швидкими змінами в сучасному світі, концепція сталого розвитку стає все більше актуальною та необхідною. Прагнення до балансу між потребами сучасного суспільства, економічною ефективністю та збереженням природних ресурсів виявляється ключовим завданням.

Крім того, важливо відзначити, що еволюція свідчить про потребу в постійному вдосконаленні стратегій та політик для досягнення глобальних цілей. Враховуючи виклики кліматичних змін, виснаження природних ресурсів та соціальні нерівності, важливо продовжувати обговорення та приймати нові ініціативи. Усі ці аспекти свідчать про необхідність динамічного підходу до розуміння та застосування концепції сталого розвитку, щоб забезпечити ефективний вплив на сучасне суспільство та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Концепція сталого розвитку та проблеми функцій сучасних держав // український аналітично-інформаційний часопис «Схід», 2004
2. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття»: Ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (Саміт «Планета Земля», 1992 р.): Пер. з англ. — 2-ге вид. — К.: Інтелсфера,
3. Концепція стійкого розвитку суспільства: навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. — Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2013. — С. 111.
4. Екологічна безпека та економіка: монографія / М. І. Сокур, В. М. Шмандій, Є. К. Бабець, В. С. Білецький, І. Є. Мельнікова, О. В. Харламова, Л. С. Шелудченко. — Кременчук, ПП Щербатих О. В., 2020. — 240 с.